

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2741/2541

นาง ขวัญ เรือน กิ่ง ทอง สุขโจทก์ นางสาว ชำนาญ พึ่ง พิศจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1623, พ.ร.บ.คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 34, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่พระภิกษุส. ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ และพระภิกษุส. ไม่ได้จำหน่ายไปในระหว่างมีชีวิตหรือทำพินัยกรรมไว้เป็นอย่างอื่น ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดซึ่ง เป็นวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุส. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1623 ดังนี้ไม่ว่าโจทก์จะซื้อมาโดยสุจริตหรือไม่ก็ตาม โจทก์ก็ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท เพราะตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ. 2505 มาตรา 34 ที่วัดจะโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติเท่านั้น โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยซึ่งอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 24445 โดยซื้อมาจากพระภิกษุสมาน สมบูรณ์จริง จำเลยและบริวารได้ปลุกบ้านอาศัยอยู่บนที่ดินแปลงดังกล่าวและไม่ได้ทำสัญญาเช่ากับโจทก์ โจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยอยู่อาศัยต่อไป ขอให้บังคับจำเลยและบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ 24445 และห้ามไม่ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับอีกต่อไป ให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์เดือนละ 3,000 บาท นับจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยและบริวารจะขนย้ายทรัพย์สินออกไปจำเลยให้การว่า เมื่อปี 2522 จำเลยได้ทำสัญญาจะซื้อที่ดินตามฟ้องจากพระภิกษุสมาน สมบูรณ์ และได้ชำระราคาที่ดินให้แก่พระภิกษุสมานครบถ้วนแล้ว กับได้ทวงถามให้พระภิกษุสมานโอนที่ดินให้แก่จำเลยตามสัญญา แต่เนื่องจากขณะนั้นพระภิกษุสมานอยู่ในระหว่างอาพาธ ไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามฟ้องให้แก่จำเลยได้ นับแต่จำเลยกับพระภิกษุสมานได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินตามฟ้องกัน พระภิกษุสมานได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินตามฟ้องให้จำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตลอดมา และยึดหน้าวงไว้จนกว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่จำเลย จำเลยได้ครอบครองที่ดินตามฟ้องมาตั้งแต่ปี 2522จนถึงปัจจุบัน เมื่อปี 2530 พระภิกษุสมานได้มรณภาพที่วัดศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น นายอุ่น นันทดี ได้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของพระภิกษุสมานต่อศาล และศาลได้มีคำสั่งตั้งนายอุ่นเป็นผู้จัดการมรดกของพระภิกษุสมานนายอุ่นในฐานะผู้จัดการมรดกจึงมีหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินและจัดการชำระหนี้จากกองมรดกของพระภิกษุสมานตามภาระหนี้สินที่พระภิกษุสมานมีอยู่ก่อนมรณภาพต่อบุคคลภายนอกและจำเลย แต่นายอุ่นไม่ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ผู้จัดการมรดกไม่ได้โอนที่ดินตามฟ้องให้แก่จำเลย จำเลยสืบทราบที่นายอุ่นได้ทำสัญญาขายและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามฟ้องให้แก่โจทก์ ทั้ง ๆ ที่นายอุ่นทราบดีอยู่แล้วว่าพระภิกษุสมานได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายไว้กับจำเลย และจำเลยได้ชำระราคาที่ดินให้แก่พระภิกษุสมานครบถ้วนแล้ว ทำให้จำเลยได้รับความเสียหายไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามฟ้อง และโจทก์ก็ได้รับซื้อที่ดินตามฟ้องไว้โดยไม่สุจริต โดยรู้ว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองและเป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดินตามฟ้อง การซื้อขายที่ดินตามฟ้องโจทก์ไม่เคยสอบถามจำเลยซึ่งเป็นผู้ครอบครองในที่ดินว่าจำเลยครอบครองที่ดินในฐานะอย่างไรหรือไม่ เมื่อมีการซื้อขายที่ดินตามฟ้องแล้วก็ได้จดทะเบียนจำนอง

ต่อนางรัชนี้ สดรุ้ง ในวันเดียวกันโดยผู้รับจ่านองก็รู้ถึงสิทธิของจำเลย เป็นการรับจ่านองโดยไม่
สุจริต การกระทำของนายอุ่น โจทก์ และนางรัชนี้เป็นการสมคบกันเพื่อฉ้อฉลจำเลยเป็นการ
ดำเนินการไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมายจำเลยจึงมีสิทธิยึดเหนี่ยวที่ดินตามฟ้อง การครอบครอง
อยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์โจทก์ไม่ได้รับ
ความเสียหาย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจาก
ที่ดินโฉนดเลขที่ 24445 และห้ามไม่ให้เข้ามาเกี่ยวข้องอีกต่อไปให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้แก่
โจทก์เดือนละ 1,000 บาทนับจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะขนย้ายทรัพย์สินและบริวาร
ออกไปจำเลยอุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุอันควรที่จะ
อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีใน
ศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นฎีกา
ฟังได้ว่า เดิมพระภิกษุสมาน สมบูรณ์จริง เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 24445 เนื้อที่ 5 ไร่
19 ตารางวา จำเลยปลูกบ้าน 1 หลังและทำบ่อเลี้ยงปลาอยู่ในที่ดินแปลงดังกล่าวพระภิกษุสมาน
จำพรรษาอยู่ที่วัดศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น จนถึงวันมรณภาพวัดศรีบุญเรืองจึงได้ยื่นคำร้องต่อ
ศาลจังหวัดขอนแก่นขอให้ตั้งผู้จัดการมรดก ศาลได้มีคำสั่งตั้งนายอุ่น นันทดี เป็นผู้จัดการมรดก
ของพระภิกษุสมาน หลังจากนั้นโจทก์ยื่นฟ้องวัดศรีบุญเรืองและนายอุ่นในฐานะผู้จัดการมรดกให้
โอนที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่โจทก์ ต่อมามีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน แล้วนายอุ่น
ได้จดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ โจทก์จึงมาฟ้องขับไล่จำเลยเป็นคดีนี้คดีมีปัญหาที่
ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยข้อแรกว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทและมีอำนาจฟ้อง
ขับไล่จำเลยหรือไม่ โจทก์มีตัวโจทก์อ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่าโจทก์ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจาก
พระภิกษุสมาน สมบูรณ์จริง เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2528 แต่ยังไม่มีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์
ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากพระภิกษุสมานอาพาธ ครั้นปี 2530พระภิกษุสมาน มรณภาพ
และนายอุ่น นันทดี ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของพระภิกษุสมานตามคำสั่งศาล แต่นายอุ่นไม่
ยอมจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ โจทก์จึงยื่นฟ้องวัดศรีบุญเรืองและนายอุ่นให้โอนที่ดิน
พิพาทให้แก่โจทก์ต่อมาได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและศาลพิพากษายกฟ้อง
หลังจากนั้นนายอุ่นได้จดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ เห็นว่า
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1623บัญญัติว่า ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาใน
ระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศนั้น เมื่อพระภิกษุถึงแก่มรณภาพ ให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็น
ภูมิลำเนาของพระภิกษุนั้น เว้นไว้แต่พระภิกษุนั้นจะได้จำหน่ายไปในระหว่างชีวิตหรือโดย
พินัยกรรม ปรากฏตามสารบัญญัติทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข 3 ว่านายผ่อง
เอนแยม จดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่พระภิกษุสมานเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2516 และตาม
สำเนาคำสั่งศาลเอกสารหมายเลข 11 มีข้อความระบุว่าพระภิกษุสมานจำพรรษาอยู่ที่วัดศรีบุญเรือง
ตั้งแต่ปี 2519 จนถึงวันที่ 14 พฤษภาคม 2530อันเป็นวันมรณภาพ และที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่
พระภิกษุสมานได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศ พระภิกษุสมานไม่ได้จำหน่ายไปในระหว่าง
มีชีวิตหรือทำพินัยกรรมไว้เป็นอย่างอื่นจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดศรีบุญเรือง นายอุ่นในฐานะ
ผู้จัดการมรดกของพระภิกษุสมานชอบที่จะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้ตกเป็นสมบัติ
ของวัดศรีบุญเรืองเสียก่อนตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นการที่นายอุ่นจดทะเบียนโอนขายที่ดิน
พิพาทให้แก่โจทก์โดยตรงจึงเป็นการไม่ชอบเมื่อที่ดินพิพาทตกเป็นที่ธรณีสงฆ์คือที่ซึ่งเป็นสมบัติ
ของวัดไม่ว่าโจทก์จะซื้อโดยสุจริตหรือไม่ โจทก์ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ เพราะตามพระราชบัญญัติ

คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 34 บัญญัติว่าที่วัดจะโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติเท่านั้น โจทก์จึงไม่มีอำนาจที่จะฟ้องขับไล่จำเลยได้ ซึ่งอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั้งเป็นข้อกฎหมายที่ได้ความจากพยานเอกสารในสำนวนจึงเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีได้แม้คู่ความฝ่ายใดมิได้ยกขึ้นกล่าวอ้างก็ตาม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5)พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

องค์คณะ

สมคิด ไตรโสรัส · เสริมศักดิ์ ผลัดธุระ · อธิยา ดิษยบุตร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2741/2541>